Horizon-TAAL

september - oktober 2019 Jaargang 51 - nummer 299

Prestigieuze Esperantoprijs voor landgenote Heidi Goes

www.esperanto.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

INHOUD

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond vzw
51ste jaargang september-oktober 2019
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd

Redactie en administratie: Vlaamse Esperantobond vzw - Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen - tel.: 03 234 34 00 - E-post: horizon.taal@esperanto.be
Webstek: esperanto.be/fel/nl

Abonnementen: 30,00 euro

Rekeningen: t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen
KBC IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB
de Post IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Redactie: Piet Glorieux (piet.glorieux@gmail.com)

Tekstopmaak: Yves Nevelsteen (yves.nevelsteen@gmail.com)

Clubactiviteiten: Katja Lödör (lodorkatja@skynet.be)

Medewerkers: Petro Desmet', Piet Glorieux, Cyreen Knockaert, Katja Lödör, Yves Nevelsteen, Kris Panis, Roland Rotsaert, Margaretha Symoens, Eddy Van Den Bosch e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Vlaamse Esperantobond vzw, Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, België

TEN GELEIDE

Na mijn deelname aan het voorbije wereldcongres in Lahti (Finland) heb ik nog enige tijd in Sint-Petersburg verbleven. Beide talen, het Fins in Lahti en het Russisch in Sint-Petersburg, zijn me totaal onbekend, dus moest ik mij met het Engels behelpen. Mijn indruk is dat het Engels bruikbaar was bij Finnen tot de middelbare leeftijd en bij een deel van de jonge Russen, maar verder… Zelfs in mijn hotel was er op sommige dagen 'gebarentaal' nodig. Bovendien, ondanks het Engels vond ik het bijwijlen jammer dat ik niks van de lokale taal, behalve "dank u", kon tentoonspreiden. Engels gebruiken schept hoe dan ook een afstand, het is 'entrudiĝema' zoals Marc Fettes het uitdrukt. Zeker in Rusland, waar Engels meer is dan een "vreemde" taal. De Amerikaan Joel Brozowski, toch een onverdachte bron, verwoordt het problematische van het gebruik van het Engels op zijn eigen manier. Lees het op blz. 9

Piet Glorieux

STUDIEWEEKEND ESPERANTO - GA JE MEE?

Van 22 t/m 24 november 2019 vormt het natuurvriendenhuis Krikkenhaar bij Bornerbroek weer het middelpunt van het Esperanto-onderwijs in de Benelux! Dan zal daar namelijk het bekende studieweekend van Esperanto Nederland plaatsvinden. Dit weekend is bestemd voor iedereen die een begin wil maken of verdere stappen wil zetten met het leren van Esperanto. In principe wordt er lesgegeven op vier niveaus:

1) De beginnerscursus. 2) Een cursus voor leerlingen met enige voorkennis. 3) Een cursus voor enigszins gevorderden, die al een behoorlijke woordenschat hebben en de hele grammatica al eens geleerd hebben. 4) Een cursus voor ervaren esperantisten! Zij zullen zich onder andere bezighouden met Esperantocultuur en -literatuur.

Om te zorgen dat de cursusgroepen de juiste omvang hebben, worden de deelnemers gewoonlijk verdeeld in vijf groepen. Elke groep heeft zijn eigen docent, die de groep het hele weekend begeleidt. Een van de docenten is de Vlaming Yves Nevelsteen. Hij gaat vanuit Antwerpen met de trein naar dit studieweekend. Twee keer al is een groep van zes Belgen met hem meegegaan. Ga jij ditmaal mee? Alle info: **esperanto-nederland.nl/studieweekend**

Op zondag 6 oktober om 14 uur is er een infonamiddag gepland in het Esperantocentrum in Antwerpen. Je kan er dan terecht voor alle info over het Esperanto zelf, voor cursusboeken en voor info over bijeenkomsten en dergelijke. Kom je langs? Graag een seintje via yves@ikso.net

ESPERANTO ONTDEKKEN, LEREN EN GEBRUIKEN

ESPERANTO ONTDEKKEN

Esperanto is vandaag vooral een hobby. Er zijn enorm veel mogelijkheden: je kunt naar voordrachten gaan in lokale clubs, reizen naar grote evenementen of kleinere bijeenkomsten, boeken en tijdschriften lezen, zelf schrijven, muziek beluisten (of maken) enz.

Op internet kun je onder andere op de volgende websites terecht voor achtergrondinfo:

- esperanto.be
- mallonge.net/infofolders
- esperantoestas.blogspot.com
- nevelsteen.info/linguisticae
- mallonge.net/eo-wikipedia

Of kom eens langs op het Esperantocentrum in Antwerpen!

ESPERANTO LEREN

1 Studieweekend

Om te ontdekken of het Esperanto iets voor jou is, is een studieweekend zoals dat van Esperanto Nederland ideaal (zie pagina 3). Wil je zelfstandig aan de slag? Er zijn tal van mogelijkheden en een aantal websites, apps en cursusboeken zijn recent vernieuwd.

2 Klassikaal

Op verschillende plaatsen in Vlaanderen worden cursussen georganiseerd, zowel voor beginners als gevorderden. Het aanbod is sterk afhankelijk van de interesse; meestal wordt een klassikale cursus pas aangeboden vanaf 5 geïnteresseerden. In de volgende steden zijn er lokale groepen die een cursus aanbieden:

ANTWERPEN – Cursus voor beginners en gevorderden. Conversatiegroep op donderdagochtend. Locatie: Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen. Infonamiddag: zondag 6 oktober om 14 uur. Info en aanmelding: 03 234 34 00
esperanto.be/antwerpen

BRUSSEL – Cursus voor beginners en conversatie voor gevorderden. Elke woensdag van 11 september tot eind juni, men volgt de schoolkalender (raadpleeg zeker de website). Om de andere week is er een conversatieavond of een avond met een voordracht/evenement. Locatie: CC De Pianofabriek, Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis. Zaal Casablanca 1 voor de beginnerscursus, zaal Casablanca 2 voor de andere activiteiten. Info en aanmelding: Françoise PELLEGRIN, 02 358 27 28 info@esperantobruselo.org
esperantobruselo.org Facebookpagina: Esperanto Bruselo - Bruxelles - Brussel

GENT – Cursus voor beginners. Locatie: La Progreso, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge. 10 lessen vanaf dinsdag 8 oktober. Elke dinsdag van 19.00 tot 21.00 uur. Info en aanmelding: 09 230 16 77
gent@esperanto.be

KORTRIJK – Nieuw! - Cursus voor beginners
Vanaf oktober ('s avonds, eenmaal per week op een vaste dag). Dagen en uren zullen worden afgesproken met de deelnemers. Locatie: Groeningeheem, Passionistenlaan 1, 8500 Kortrijk. Info en aanmelding: Piet Glorieux, 0472 25 79 18 piet.glorieux@gmail.com
esperanto-kortrijk.info

LEUVEN – Conversatierondes Duolingo-cursisten.
Info en aanmelding: Yves Nevelsteen, 0472 106 086 yves@ikso.net **events.duolingo.com**

OOSTENDE – Cursus voor beginners, conversatiecursus voor gevorderden. Locatie: De Boeie, Kerkstraat 35, 8400 Oostende. Beginners: van 7 oktober tot juni – elke maandag van 16 uur tot 17 uur. Conversatieronde: van september tot juni – elke maandag van 14.00 uur tot 15.45 uur. Info en aanmelding: – beginners Anne Brabant, 059 44 82 50, anne.brabant@telenet.be – gevorderden: Germain Pirlot, 059 70 87 00, 0474 44 41 92, gpirlot@esperanto.org
lakonko.be

3 Via een app

DUOLINGO

Leer spelenderwijs in slechts 5 minuten per dag Esperanto. Dat kan via een app, maar er is ook een website met extra uitleg over de grammatica. Een taal leren op Duolingo is helemaal gratis, maar je kunt advertenties verwijderen en gratis onderwijs steunen met Plus. **Werktalen**: Engels, Spaans en Portugees. **Commentaar**: Heel degelijke cursus, die wel enige inspanning vergt, maar het loont. Het bewijs daarvan: tijdens bijeenkomsten duiken meer en meer mensen op die Esperanto via Duolingo hebben geleerd. **mallonge.net/duolingo-nl**

LANGUAGE DROPS

Moeiteloos visueel Esperanto leren. **Werktaal:** Engels. **Commentaar:** Drops helpt je nieuwe woordenschat te leren via leuke, snelle games met eenvoudige mnemonische afbeeldingen. Het is gratis als je het maximaal 5 minuten per dag gebruikt.
languagedrops.com

4 Via internet

LERNU

Gratis cursus in de vorm van een stripverhaal. **Werktaal:** Nederlands. **Commentaar**: Degelijke cursus; sinds kort is de site in een eigentijds, professioneel jasje gestoken. Je kan hulp vragen van een begeleider. Woordenboek en grammatica eveneens beschikbaar. **lernu.net/nl**

KURSO DE ESPERANTO

Multimedia computerprogramma voor de zelfstudie van Esperanto. **Werktaal**: Nederlands. **Commentaar**: Slechts 12 lessen. Uitspraak en luisteroefeningen. Met correctiedienst via e-mail. **ikurso.net**

PINGVENO

Online Esperantosleutel. Beknopte grammatica en woordenlijst. **Werktaal**: Nederlands. **Commentaar**: Dit boekje bevat een kort overzicht van de grammatica en geeft een vertaling van de ruim 1500 meest gebruikte woorden. Met behulp van deze sleutel kun je een eenvoudige Esperantotekst begrijpen.
pingveno.nl

BABADUM

Al spelend leren! **Commentaar**: BaBaDum is een website waarmee je tot 5 spellen in 21 talen kan spelen om je vaardigheden in een vreemde taal te verbeteren en te oefenen. Er worden leuke en unieke beelden gebruikt en de audio in het Esperanto is duidelijk uitgesproken. **babadum.com**

5 Via een cursuspakket

ESPERANTO PROGRAMITA

Cursus voor zelfstudie. **Werktaal**: Nederlands
Samenstelling: boek + audio-cd. **Prijs**: boek + audio-cd: 19,70 EUR + verzendkosten. Actie (september en oktober): 50% korting. **Commentaar**: Met dit cursuspakket (boek + audio-cd) bereik je in drie tot zes maanden - afhankelijk van je taalaanleg en individuele inspanning - een taalbeheersingsniveau waarmee je je behoorlijk uit de slag kan trekken.
retbutiko.be/eo/ero/progl

ESPERANTO - GRAMMATICA MET OEFENINGEN

Een gedegen grammatica voor ten minste enigszins gevorderde esperantisten. **Werktaal**: Nederlands. **Samenstelling**: boek + audio-cd. **Prijs**: boek + audio-cd: 19,90 EUR + verzendkosten. **Commentaar**: Een basiskennis van grammaticale verschijnselen wordt verondersteld. Bij het boek is een cd gevoegd met ongeveer een uur speeltijd. Daarop zijn uitspraakoefeningen, uitgewerkte opgaven en enkele stukjes Esperantozang te horen.
retbutiko.be/eo/ero/egmo

TAALCURSUS ESPERANTO - DE WERELDTAAL IN 25 LESSEN

Met deze taalcursus zul je snel en goed inzicht krijgen in het Esperanto. Er wordt zo veel mogelijk gebruikgemaakt van de elementen die je reeds kent uit het Nederlands en af en toe valt men terug op je (passieve) kennis van o.a. het Frans en Engels. Het Esperanto zelf is dan ook grotendeels gebaseerd op elementen uit westerse talen. Verder worden er in de cursus zo veel mogelijk geheugensteuntjes gegeven. **Werktaal**: Nederlands. **Samenstelling**: boek. **Prijs**: 12 EUR + verzendkosten. **mallonge.net/taalcursus**

NIEUW CURSUSBOEK

Recensie: Ik heb het boek meermaals doorgenomen en vind het een heel aantrekkelijk leerboek dat zin geeft om meer te weten over de taal. Ik ben ook aangenaam verrast door het concept dat toelaat er snel iets in terug te vinden.

Het boek leent zich bovendien zowel voor zelfstudie als voor een leerkracht om mee te werken. Bij elk hoofdstuk wordt er met de juiste voorbeelden gewerkt die blijven hangen als steun voor nieuwe leerstof.

Onlangs heb ik een presentatie gedaan over het Esperanto. Hiervoor heb ik uiteraard verschillende boeken geraadpleegd, maar ik kwam telkens terug tot deze cursus omdat hij zo overzichtelijk is. Ik legde er bijvoorbeeld de nadruk op dat het Esperanto een agglutinerende taal is, waardoor de woordenschat veel minder geheugen vraagt. Zo vond ik in het boek heel vlug de lijsten terug van voor- en achtervoegsels, met telkens een vlotte geheugensteun. Ook de nieuwe woordenschat is goed georganiseerd met achteraan een handige woordenlijst met vertaling.

Ik kan alleen maar dankjewel en bravo zeggen voor zo'n handig, compact en overzichtelijk leerboek.

Griet Symoens

KARLO - EENVOUDIG LEESBOEK IN HET ESPERANTO

Het boekje "Karlo" is ideale lectuur voor wie een cursus Esperanto afgerond heeft, de taal wil oefenen en nieuwe woorden wil leren. Het verhaal beschrijft het leven van een fictieve "Karlo" (Karel) en dit vanaf zijn geboorte tot en met zijn huwelijksreis, alsook het overlijden van zijn grootvader. Op deze manier komen de belangrijkste gebeurtenissen uit een mensenleven aan bod en leer je meteen de bijbehorende woordenschat. Woorden die niet in bovenstaande cursus voorkomen, staan onderstreept in de tekst en rechts vind je de vertaling van dit woord of deze woordstam, telkens in het enkelvoud of in de infinitief, net als in een woordenboek. Zo leer je om het woord in de tekst zelf op de juiste manier te interpreteren.

Auteur: Edmond Privat. Bewerking: Lode Van de Velde. **Werktaal**: Esperanto en Nederlands. **Samenstelling**: boek. **Prijs**: 10 EUR + verzendkosten; te bestellen via **eldonejolibera.be**

ESPERANTO GEBRUIKEN

Bezoek eens een Esperantoclub. Je vindt de lijst van de clubs achteraan. Of neem deel aan een internationale bijeenkomst; er staan er honderden op **amikumu.org** Een andere mogelijkheid is op zoek gaan naar een Esperantospreker in je buurt met behulp van de Amikumu-app. En nog een andere mogelijkheid is skypen met Esperantoleraars van overal ter wereld via Ekparolu. Dankzij het internet zijn de mogelijkheden haast onbeperkt geworden!

AMIKUMU-app

De Amikumu-app toont Esperantosprekers in volgorde van de afstand ten opzichte van jouw locatie. Als blijkt dat er iemand in de buurt is die Esperanto spreekt (en dat ook aangeeft via de Amikumu-app), dan kan je die persoon onmiddellijk contacteren - zonder dat je zijn of haar telefoonnummer of e-mailadres kent.

Maak een account aan en ga op zoek naar Esperantosprekers in je buurt. Wie weet is er toevallig een rondreizende Esperantospreker in je buurt. Met de betalende versie kan je jezelf virtueel verplaatsen naar een bepaalde locatie en zo in contact komen met esperantisten die Amikumu daar gebruiken. Da's heel handig als je bv. een reis plant!
amikumu.com/nl/

EKPAROLU

Oefen je Esperanto met gevorderde (binnen- of) buitenlandse sprekers. Na een klein testje, dat nagaat of je over een minimale kennis beschikt (anders is het moeilijk communiceren), kan je een communicatiesessie vastleggen met een leraar en op het afgesproken moment beginnen te skypen.
edukado.net/ekparolu

TELEGRAMO

Telegram is een eenvoudig gratis communicatieprogramma voor computers en mobiele telefoons. Esperantisten gebruiken het om er tekst- en spraakberichten mee te verzenden en om andere sprekers te bellen. Het is mogelijk om er alle soorten inhoud mee te verzenden. Er zijn veel groepen waarbij esperantisten over verschillende onderwerpen praten.
telegramo.org

FACILA.ORG

Eenvoudige teksten over UEA en de Esperantobeweging, die ook beluisterd kunnen worden.
uea.facila.org

Eventa Servo is een nieuwe website van UEA waarop je allerhande activiteiten terugvindt van esperantisten over heel de wereld: congressen, wekelijkse clubbijeenkomsten, wandelingen, cursussen, enz. Hieronder kan je een overzicht vinden van een aantal evenementen die wij als redactie graag in de kijker zetten. In het Esperanto, zodat je alvast wat kan oefenen!

- 28-29/9 en **Bratislava, Slovakio**. LingvaFest'. Lingva festivalo: spaco por ĉio pri lingvoj. **lingvafest.sk**
- 2-6/10 en **Schwerte, Germanio**. 19-a ludosemajnfino KoKoLoRES. **mallonge.net/kokolores**
- 3-6/10 en **Herzberg-am-Harz, Germanio**. Torpedo-14, pedagogia, metodika trejnado. **esperanto-urbo.de**
- 10-14/10 en **Wellesbourne, Britio**: Mez-Anglia Semajnfino Esperantista. Tabulludoj kaj kartludoj, kun bonaj manĝaĵoj kaj sociumado en Esperanto. Rabato por eksterlandanoj. **mase.org.uk**
- 1-3/11 en **Bodegraven, Nederlando: 8-a KlaĉKunveno PostSomera, KKPS.** Tri tagoj, junuloj el multaj landoj, ĉio en Esperanto. Amuziĝu kun ni en ekskursoj, koncerto aŭ trinkejo.**kkps.esperanto-jongeren.nl**

Pliaj eventoj: **eventaservo.org**

Tijdschriften

In volgorde van moeilijkheidsgraad.
pe = op papier en elektronisch, e = alleen elektronisch

Juna Amiko (pe) **mallonge.net/juna-amiko**
Het biedt een verscheidenheid aan korte, eenvoudige teksten in eenvoudige, of in ieder geval niet te ingewikkelde taal. Het presenteert vertellingen, artikelen over actuele onderwerpen, gedichten, liedjes, quizzen, moppen, theatervoorstellingen, verslagen over Esperanto-evenementen, interviews en nog veel meer.

Kontakto (pe) **www.uea.org/revuoj/kontakto**
Voor gevorderden die zich interesseren voor andere landen, volkeren, culturen en samenlevingen. Uitgegeven door TEJO, de Esperanto-jongeren.

Monato (pe) **monato.be**
Een van de wereldwijd bekendste tijdschriften over actualiteit, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond (VEB). Dus met je abonnement steun je meteen ook de VEB.

La Ondo de Esperanto (e) **esperanto-ondo.ru**
Het bekendste tijdschrift met nieuws uit de Esperantowereld. Uitgegeven in Rusland door de uitgeverij Sezonoj.

Revuo Esperanto (pe) **revuoesperanto.org**
Uitgegeven door de Wereld-Esperantovereniging. Onmisbaar als je op de hoogte wil blijven van wat reilt en zeilt in de Esperantowereld.

Le Monde diplomatique (e) **eo.mondediplo.com**
Progressief zicht op de actualiteit. Vertaling van een selectie van artikelen. In Esperanto. Gratis

Beletra Almanako (pe) **beletraalmanako.com**
Over Esperantocultuur: literatuur, muziek, toneel, film, sociologie, linguïstiek en cultuurpolitiek.

Semajno de Enigmoj (e) **semajnodeenigmoj.com**
Een Esperanto-puzzelmagazine. Het bevat kruiswoordraadsels, woordspelletjes, rebussen, woordpuzzels, nieuws, enzovoort.

Portaal- en andere sites

Wie Horizontaal leest, ontdekt voortdurend andere mogelijkheden. Om je een beetje wegwijs te maken vind je hieronder enkele “portaalsites”, die je doorverwijzen naar allerlei toepassingen. Je kan je natuurlijk ook abonneren op een tijdschrift of boeken lezen.

Esperanto.start.be Esperanto ontdekken, leren en gebruiken.
Esperanto.net/nl Voorstelling van Esperanto en links naar allerlei cursussen.
novajhoj.weebly.com Dagelijks actualiteitenjournaal. Veel gratis downloadbare boeken. Links naar (web- en andere) radio’s, videomateriaal.
mallonge.net/kunfarejo Veel links naar gebruiksmogelijkheden van Esperanto.
espero.com.cn El Popola Ĉinio - Interessante info over (vooral Chinese) actualiteit en uit de Esperantowereld. De (zelf)censuur moet je erbij nemen.
liberafolio.org Libera Folio - onafhankelijke (en kritische) online Esperantokrant over de Esperantobeweging.
esperanto-sumoo.pl Sumoo - Wedstrijd met de bedoeling om het lezen van Esperantoboeken aan te moedigen. Je voert a.h.w. een strijd met jezelf om binnen een bepaalde tijdspanne een boek uit te lezen.
eo.globalvoices.org Tutmondaj Voĉoj - Nieuws dat in de gewone media zelden aan bod komt. Vertaling van geselecteerde artikelen van de site Global Voices.
eo.wikipedia.org Wikipedia in Esperanto. Al meer dan 260.000 artikelen in deze internet-encyclopedie.

Podcasts en radio

muzaiko.info Muzaiko 24/24u internetradio in het Esperanto!
esperanto.cri.cn Ĉina Radio Internacia. Dagelijkse uitzending in het Esperanto vanuit China.
mallonge.net/radiokubo Radio Havano Kubo. Wekelijkse uitzending in het Esperanto vanuit Cuba
kern.punkto.info Kern.punkto. Podcast van Eva Fitzelová en Johannes Mueller over techniek, cultuur en maatschappij
podkasto.net Varsovia Vento. Podcast van een Poolse Esperantoclub in Warschau
laboren.org La Bona Renkontiĝo. Podcast van Stela Eszti over hoe je een goede Esperantobijeenkomst kunt organiseren
vinilkosmo.com Als lid van de abonklubo van Vinilkosmo heb je naargelang van je bijdrage recht op diverse cd-roms of downloads

En vele andere…

Kio ĝi estas?
Vinilkosmo lanĉis novan koncepton: temas pri klubo por aboni Esperanto-muzikon laŭ diversaj abonformuloj.

Kial?
Lastajn du jarojn la diskeldonejo suferis pro drasta disfalo de la vendoj. Vinilkosmo adaptiĝas al la evoluo proponante solvojn por daŭrigi produktadon de Esperanto-muziko. Tial en junio 2009, la retejo **vinilkosmo-mp3.com** kreiĝis por vendi virtualajn albumojn. Sed la vendado de virtuala albumo tute ne estas komparebla kun la antaŭa vendado de KDoj. La nuntempa epoko lasas la paŝon al la elsendfluo (*streaming*) por aŭskulti muzikon. Helpe de partnero Muzik-Diverseco (eks-1D touch), ni havis eblecon eniri tiun mondon. Tiu nova afero ne solvos la problemon. Ni bezonas pli da homoj kiuj aktive subtenas Esperanto-muzikon. Aboni estas aktive kontribui al Esperanto-muziko tiel ke Vinilkosmo povos daŭrigi la produktadon kaj eldonadon.

Kiel funkcias?
Abono validas por 1 jaro kaj necesas renovigi la abonon akurate je sama dato de la sekva jaro por ne havi interrompon de la aliro al la justa elsendfluejo Muzik-Diverseco. Kiam vi aliros Muzik-Diverseco-n vi havos la kompletan katalogon de Vinilkosmo (pli ol 100 albumoj en Esperanto!) La abonantoj profitos ankaŭ de la katalogo de multegaj aliaj sendependaj eldonejoj kun la plej bunteca diverseco kiu famigis ilin (tio estas 50 000 artistoj, 1 000 000 muzik-titoloj, el 7000 sendependaj eldonejoj).

Ĉu vi volas scii pli? Iru al **mallonge.net/abonklubo**

WAAROM EEN AMERIKAAN ESPERANTO SPREEKT

Mensen die ik pas heb ontmoet, uiten soms hun verbazing als ze horen dat ik, een Amerikaan, in Japan Esperanto gebruik in plaats van Engels. Soms gelooft men zelfs niet dat ik een Amerikaan ben, want ze horen me enkel Esperanto praten.

Vriendschap. Op mijn lange reizen heb ik gemerkt dat de meesten die me in het Engels aanspreken, niet in mij geïnteresseerd zijn; niet in mij als mens, en niet in mijn cultuur. Hen interesseert in de eerste plaats mijn geld. Ofwel willen ze mij iets verkopen, ofwel willen ze Engels leren van mij, omdat ze hopen op een betere opleiding en een beter verdienende job, of om een andere reden. Daartegenover staat dat een groot deel van de mensen met wie ik Esperanto spreek, wel geïnteresseerd zijn in mij als mens en in mijn cultuur.

Gelijkwaardigheid. Als ik Engels spreek met een Japanner of iemand anders die niet van huis uit Engels spreekt, ben ik altijd, onvermijdelijk, de expert in de taal, en, welke inspanning die andere ook geleverd heeft om Engels te leren, hij zal altijd spreken vanuit een lagere status, zoals een leerling met zijn leraar praat of een ondergeschikte met zijn baas. Mochten wij, in plaats daarvan, met elkaar praten in de taal van de gesprekspartner, bijvoorbeeld in het Japans, dan zou de situatie dezelfde zijn, maar dan in omgekeerde zin. Een dergelijke ongelijkwaardigheid bemoeilijkt het vrienden maken in hoge mate.

Deuren openen. Op mijn wereldreis heeft Esperanto voor mij veel deuren geopend, letterlijk en figuurlijk. Ik was tijdens mijn drie jaar durende reis te gast bij zo’n 150 esperantisten, en betaalde maar voor één nacht een hotel! Via esperantisten kon ik genieten van een rijke cultuur, veel verschillende mensen ontmoeten en van dichtbij kennismaken met hun manier van leven, hun familie, hun manier van denken enz. Enkele van mijn goede vrienden bekenden mij jaren later dat ze, vooraleer ze mij ontmoetten, een hekel hadden aan Amerikanen. Met andere woorden: als ik Engels had gesproken, dan had ik geen vriendschapsbanden kunnen smeden met die mensen die nu dierbare vrienden zijn.

De wereld vooruithelpen. Terwijl ik hielp met de verspreiding van Esperanto, had ik het gevoel dat ik iets zinvols deed voor de wereld. Als mensen ooit vrij met elkaar kunnen communiceren als gelijken, en vrienden worden dankzij Esperanto, zal de wereld in elk geval beter, rechtvaardiger en warmer worden. Ik maak me geen illusies dat Esperanto alleen alle wereldproblemen zal oplossen, maar het kan de mensen wel inspiratie geven om oplossingen te vinden.

Creativiteit. Esperanto gebruiken vind ik ontzettend leuk, want het zet aan tot meer creativiteit. Door de grote flexibiliteit van de taal voel ik een bepaalde bevrijding bij het schrijven of spreken van Esperanto, wat ik minder heb met het Engels, waarvan de structuur en woordenschat in grote mate vastligt. De mogelijkheden om nieuwe uitdrukkingen te creëren in Esperanto zijn bijna grenzeloos; ik vind het fijn om die mogelijkheden te verkennen en treffende uitdrukkingen te vinden, gebruikmakend van bestaande onderdelen van de taal.

Kostbare ervaringen en zelfvertrouwen. Bij het stappen door de deuren die Esperanto voor mij heeft geopend, deed ik veel kostbare levenservaring op, die ik veel moeilijker zou hebben verworven zonder Esperanto. Deze rijke levenservaring heeft mijn zelfvertrouwen in grote mate opgekrikt, en hielp me aan vaardigheden die later goed van pas kwamen.

Een nieuw wereldbeeld. Wellicht de grootste rijkdom die het gebruiken van Esperanto mij heeft bezorgd, is de ingrijpende wijziging van mijn wereldbeeld. Voordien stelde ik me de wereld voor als één vol vreemdelingen die niet benaderbaar waren. Voor “vreemden” kan men niet veel sympathie hebben, nietwaar? En toch, dankzij mijn belevenissen met de hulp van Esperanto ontdekte ik dat dit beeld absoluut fout is. De wereld is niet vol van vreemdelingen, maar van mensen die mijn vriend willen worden, als ze de kans krijgen om me te ontmoeten en met mij kennis te maken. Kortom, het zijn geen vreemdelingen, maar vrienden of toekomstige vrienden.

Wat een verschil! Vandaag voel ik me echt verbonden met mensen overal ter wereld. En ik voel me niet langer gebonden door slechts één deel van de wereld, door slechts één taal, door slechts één cultuur. Ik kan vrij omgaan met mensen overal ter wereld, want overal zijn er mensen die bereid zijn vriendschap te sluiten, en Esperanto geeft me het middel om met hen contact te maken.

Joel Brozovsky

Uit het tijdschrift “Nova Vojo” van Oomoto
(vertaling: Piet Glorieux)

INFORMADO

INTERVIEWS OP DE NEDERLANDSE RADIO

In het Nederlandse onafhankelijk nieuwsmedium Trouw verscheen een artikel waarin beweerd werd dat “de Esperanto-beweging” bijna bankroet is (**mallonge.net/trouw-bankroto**). Dat er financiële problemen zijn is duidelijk, maar van bankroet is geen sprake. Hoe dan ook, het heeft de voorbije maanden wel voor opvallend veel media-aandacht gezorgd bij onze noorderburen!

Zo verscheen in Folia op 24 juli een artikel over bijzonder hoogleraar Esperanto & interlinguïstiek **Federico Gobbo**. Zijn leerstoel aan de Universiteit van Amsterdam is uniek in Europa. **mallonge.net/folia-gobbo**

Marc Konijnenberg werd op 28 juli geïnterviewd door OVT op NPO1. Hij was ook op radio Rijnmond (lokale omroep van Rotterdam) te horen. Hij vertelde onder andere over zijn ervaringen met Esperanto, wat voor leuke dingen je met deze taal zoal kunt doen. **mallonge.net/OVT-NPO1**

Hoogleraar taalkunde (en esperantist) **Marc van Oostendorp** was te gast in het programma “Spraakmakers” (NPO1, woensdag 31 juli, 09:30 - 12:00 uur). Je kunt het item van 12 minuten over Esperanto hier terugluisteren en kijken: **mallonge.net/spraakmakers**

En Onze Taal, die hield zelfs een enquête op hun website! **mallonge.net/enquete-onzetaal**

LINGVO

UNIVERSALECO DE ABSURDO

Iu ĉina amiko legis la Fabelojn de Andersen, en la traduko de Zamenhof. Jam en la unua fabelo "Fajrilo" li renkontis la frazon "**Sed kuru rapide, prenu la piedojn en la manojn!**" kaj li skribis al mi ke li pensis kompreni, sed ke tamen ŝajnis al li nelogika esprimo: kiel oni ja povas kuri, se oni prenas la piedojn en la manojn? Kaj li pravas... Sed, mi sciis ke similaj esprimoj ekzistas en multaj lingvoj, franca, angla, germana, hispana, itala... kaj skribis al li. En la nederlanda oni diras "zijn benen onder de arm nemen" (preni siajn piedojn sub la brako). Tri de miaj flandraj amikoj legis mian tekston kaj ... neniu el ili konas la esprimon "zijn benen onder de arm nemen", sed jes ja: "de benen nemen". Kompreneble, tiu lasta esprimo starigas ankaŭ demandon, ĉar ĝi estas nepre malkompleta. Tial mi komencis dubi, kaj konsultis la ĉiaman dikan van Dale... kaj je mia kontentiĝo mi trovis "mian" esprimon, ĉe "arm". Eble mi devos konkludi ke temas pri esprimo de antaŭa(j) generacio(j)?

Plia ĉina reago

La rakonteto per tio ne finiĝis! Iu alia ĉino skribis al mi, kaj mi kopias lian tekston:

Nun mi volas vin sciigi, en la dialekto de mia loka Yiyang-urbo, Hunan-provinco, Ĉinio por esprimi rapidan kuron, oni ofte aŭ kutime diras: **kuri portante piedojn sur la ŝultroj**, por esprimi kuri facilmove oni diras: **kuri, forskuante la ostojn** (sen ostoj la korpo certe estas malpeza)...!

Evidente, ĉiuj tiuj esprimoj se harfende ne tro logikas, tamen tre humuras kaj viglas! Oni ofte ilin elbuŝigas. Cetere oni neniam sentas ilin nelogikaj aŭ netaŭgaj, ĉu dirante ĉu aŭskultante ilin. Tio jes ja estas magieco de lingvoj! Tio estas enorma forto de moroj kaj kutimoj, ĉu ne?

Amuza surprizo

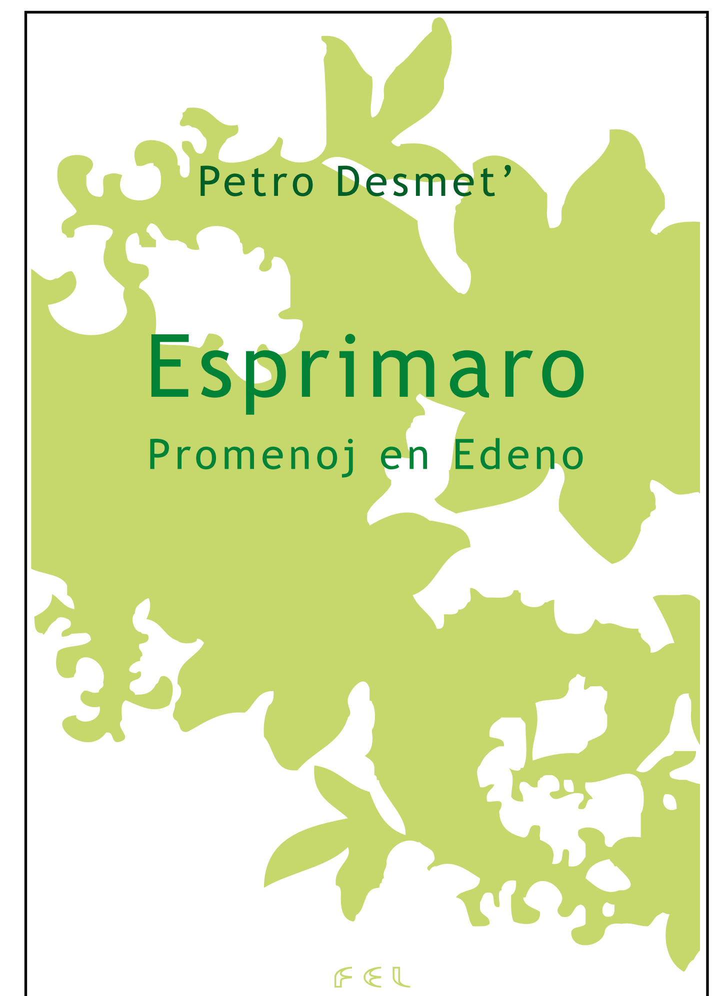
Plie interese estas, mi trovas, ke van Dale citas kiel sinonimon: z'n gat onder zijn arm nemen... kion mi tamen neniam aŭdis... aŭ eble mi ne bone aŭskultis. Ĝi estas eĉ duoble absurda! Eĉ se **reto** estas **aro da truoj kunigitaj**, gat (truo) estas nenio! Ĝi estas manko de ĉio, ĉu? Ŝajnas al mi ke tiaj esprimoj naskiĝas, elŝprucas el popolo, aŭtomate en ĉiuj partoj de la mondo. Mi tute ne supozas ke la Ĉinoj plukis en nia ĝardeno! Sed... foje oni renkontas surprizojn. Se vi en van Dale serĉas la vorton "gezichtsverlies" vi legos: figura senco: **perdo de prestiĝo**. Aldone ĝi klarigas: tiu ĉi senco rilatas al la esprimo "**perdi sian vizaĝon**", kiu estas traduko prunte prenita el la ĉina. Ĉu? Nu, ke la ĉinoj ofte uzas la esprimon mi scias.

Intertempe FEL aperigis mian "Esprimaro - Promenoj en Edeno"... sed en ĝi mankas, ĝis nun, la zamenhofa esprimo el la Fabeloj de Andersen. Ĝi ja ankaŭ ne troviĝas en PIV.

Petro Desmet'

LASTE APERIS ĈE FEL

Esprimaro estas inversa PIV! PIV klarigas la sencon de la vortoj. Ĝi iras de vorto al nocio. Esprimaro, inverse, iras de la nocio al vortoj... liveras vortojn por esprimi nociojn. Prezo: 12 EUR
retbutiko.be/eo/ero/espri

LINGVO

VALSE VRIENDEN - deel 1

Als je Esperanto leert, valt het op dat veel Esperantowoorden bekend voorkomen. De betekenis van woorden als biologio, pluki, besto of planto hoeft een Nederlandstalige over het algemeen niet op te zoeken. Gelijkenissen kunnen echter ook misleidend zijn. Sommige Esperantowoorden die ons bekend voorkomen, blijken namelijk toch iets anders te betekenen. Zo'n woord wordt vaak "een valse vriend" genoemd. Hieronder vind je een selectie.

Nederlands woord	Esperantovertaling	Esperantowoord dat erop lijkt / valse vriend	Nederlandse vertaling
aborteren	abortigi	aborti	een miskraam hebben
aks	hakilo	akso	as
alk	aŭko	alko	eland
aal	angilo	alo	vleugel (van een gebouw)
alt (zangstem)	aldo	alto	hoogte
angora (betr. wol)	angura	angoro	angst
animo	vervo	animo	ziel
aard	karaktero	ardo	gloed
ark	arkeo	arko	boog
arm	brako	armo, armilo	wapen
baan	orbito, funkcio, vojo	bano	bad
band	ligilo, rubando, banderolo	bando	bende, schare
baard	barbo	bardo	bard (zanger)
bar	trinkejo, bufedo	baro	versperring
batterij	pilo	baterio	batterij (militair), accu
begin	komenco	begino	begijn (non)
beer	urso	bero	bes
bed	lito, bedo	beto	biet
blouse	bluzo	bluso	blues (muziek)
bon	kupono	bono	goed (het goede)
bord	telero, tabulo, ŝildo	bordo	oever, kust
bot	osto, malakra	boto	laars
braam	rubusbero	bramo	brasem
brand	brulo, fajro	brando	brandewijn
braaf	obeema	brava	dapper
bril	okulvitroj	brilo	glans
brullen	blekegi, kriegi, hurli	bruli	branden
darm	intesto	darmo	dharma (leer)
dek	ferdeko	dek	tien
digitaal	bita, cifereca	digitalo	vingerhoedskruid
dille	aneto	dilo	plank
ding	afero, aĵo	dingo	dingo (hond)
direct	rekta	direkto	richting
dokter	kuracisto	doktoro	doctor
dom	katedralo, stulta	domo	huis
doos	skatolo	dozo	dosis
drillen	ekzerci	drili	werken met een drilboor
doem	malbeno	dum	gedurende, terwijl
drinken	trinki	drinki	zuipen
effectief	efike	efektive	werkelijk, inderdaad
equipe	teamo	ekipaĵo	uitrusting
ekster	pigo	ekster	buiten
fabel	fablo	fabelo	sprookje
fantast	fantaziulo	fantasto	fantasy (literair genre)
familie	parencoj	familio	gezin
varen	naĝi, ŝipveturi	fari	doen
vast	fiksa	fasto	Vasten
veder, veer	plumo, risorto, pramo	federo	federatie
fel	akra, intensa	felo	vel
fan	adoranto	feno	föhn
fair	lojala, honesta	fera	ijzeren
file	vico	filo	zoon
flat	apartamentaro	flato	vleierij
vlug	rapida	fluga	vliegend
vloed	fluso, alta tajdo	fluto	fluit
voor	sulko, antaŭ, por	foro	verte
fort	fortikaĵo	forto	kracht
fossiel	fosilio	fosilo	schep, spade
vraag	demando, peto	frago	aardbei
Germaan	ĝermano	germano	Duitser
graan	greno	grano	grein(tje) (gewicht)
gras	herbo(j)	graso	vet
goed	bona, bieno, ŝtofo	guto	druppel
haak	hoko	hako	houw met bijl
hals (lichaamdeel)	kolo	halso	hals (zeiltouw)
homo	samseksemulo	homo	mens
horloge	brakhorloĝo	horloĝo	klok
humor	humuro	humoro	humeur
juist	ĝusta, ĵus	justa	rechtvaardig
journaal	loglibro, novaĵelsendo	ĵurnalo	dagblad
kaf	grenoŝeloj	kafo	koffie
kaal	kalva	kala	eeltig
kam	kombilo	kamo	tandwieltand
kamp	tendaro	kampo	veld, akker
kandelaar	kandelingo	kandelo	kaars
kano	kanuo	kano	riet
kaap	kabo	kapo	hoofd
kapen	kaperi		

Een vollediger overzicht van "valse vrienden" kun je vinden op de website **tekstoj.nl** van Roel Haveman, tevens de bron van deze selectie. Daar vind je trouwens ook informatie over homoniemen, vormverschillen en invloeden van andere talen: **mallonge.net/uitglijders**

OVERHEIDSERKENNING VAN ESPERANTO-CULTUUR

De Kroatische overheid erkent een nieuwe minderheidscultuur als te beschermen, cultureel erfgoed.

Een te beschermen cultuurfenomeen

Na vier jaar volgehouden inspanning verkregen de Kroatische Esperantisten de erkenning van Esperanto als Kroatisch erfgoed. De overheid voegde het toe aan het officiële register van cultuurfenomenen in Kroatië, die moeten beschermd worden. Het betreffende besluit van het Ministerie van Cultuur, dat je kan nalezen op de website van de Kroatische Esperantobond (www.esperanto.cr), werd aan de indieners van het voorstel meegedeeld in februari 2019.

Kroatië in de voetsporen van Polen

Dit is de tweede dergelijke erkenning in de wereld; het is de tweede staat (de eerste was Polen), die erkent dat de Esperanto-cultuur oorspronkelijk is in het betreffende land, en dat de taal, waarin die cultuur bestaat, van staatswege moet beschermd worden.

Meer dan 130 jaar lang heeft de Esperanto-beweging gestreden voor officiële erkenning, om de (politieke en wetenschappelijke) wereld ertoe te bewegen Esperanto niet als onbelangrijk hobbyfenomeen te beschouwen, noch als een kunstmatige taal die niet gelijkwaardig is aan andere talen.

Tot op heden kwam er erkenning van UNESCO (resoluties van 1954 en 1985). In die resoluties wordt de Esperanto-cultuur erkend als een belangrijke cultuur in de wereld en beveelt UNESCO haar lidstaten aan om Esperanto in de lessen op te nemen. Deze aanbevelingen hebben echter nooit iets opgeleverd – geen enkele staat deed inspanningen om - op grond van deze resoluties – Esperanto in de lessen te introduceren.

Kroatisch auteur

Vandaag hebben twee landen dus Esperanto erkend als te beschermen en beschouwen zij de Esperanto-cultuur als deel van hun nationale cultuur. Vermeldenswaardig is dat deze erkenning werd voorafgegaan door de erkenning van Spomenka Ŝtimec, als belangrijk Kroatisch auteur omwille van haar Esperanto-oeuvre; zij werd opgenomen in de lijst van auteurs, die recht hebben op steun en maandelijks een (niet zo hoge, maar toch constante) subsidie ontvangen.

Multlingva akcelilo

Ondertussen werkt men precies in Kroatië (samen met acht andere partners) aan een project voor het ontwikkelen van didactische hulpmiddelen. Docenten vreemde talen (niet-Esperantisten) kunnen een leerobject gebruiken, dat leidt naar onderwijs van talen in het algemeen – en dat leerobject maakt gebruik van een Esperanto ‘light’. Dit leerobject (Multlingva akcelilo) zal eind 2019 op punt staan, inclusief de experimentele cursussen voor achtjarigen in drie geselecteerde basisscholen.

De Europese Esperanto-Unie en de Kroatische Esperantobond bereiden zich al voor op het introduceren van dit leerobject in enkele basisscholen. De specificaties houden rekening met EU-documenten over meertaligheid, de UNESCO-resoluties en de recente erkenning door Kroatië van Esperanto als te beschermen en te gebruiken cultuur.

Een realistisch plan

De realisatie van dit plan is nu binnen handbereik om twee redenen. Enerzijds is de Kroatische overheid verplicht om Esperanto te beschermen en anderzijds vergt het hiervoor vermelde leerobject geen financiële middelen en voorbereiding voor de docenten. Men maakt gewoon gebruik van de aanwezige vreemdetalen-docenten. Deze erkenning opent ook nieuwe mogelijkheden voor gelijkaardige erkenningen in andere Europese landen. Slovakije en Litouwen zijn al serieuze voorbereidingen aan het treffen, en enkele andere landen beginnen het te overwegen.

Zlatko Tišljar

(uit Monato, 2019/06, vertaling:Piet Glorieux)

LEREN HOE TAAL WERKT

Toen mijn dochter elf jaar was, besloot ze om Esperanto te leren. We hadden de video “The Universal Language” gezien en in twintig minuten tijd was ze eraan verslaafd. Een toffe geheimtaal, in de hele wereld gesproken door een speciale minderheid – en bovendien, makkelijk om aan te leren. Haal ze in huis!

Het intrigeerde me dat Esperanto was uitgevonden door één persoon, Dr. L.L. Zamenhof, in 1887, met de bedoeling vrede en wederzijds begrip te brengen via een universele tweede taal, en dat deze taal vandaag nog altijd gebruikt werd. En ook… gemakkelijk aan te leren is? Dat wou ik ook proberen.

Het was Goethe die schreef “Wie niks van vreemde talen weet, weet niks van zijn eigen taal.” Door samen met mijn dochter Esperanto te leren, kwam ik snel tot het besef dat zij niet alleen een taal leerde: ze leerde ook hoe taal werkt.

Aanvankelijk, probeerde ze elke zin woord voor woord te vertalen. In het Engels zeggen *we it is raining* [NL het regent]. Maar wat is “regenen”. Er is geen “het”. Dus wordt “het regent” in Esperanto “Pluvas”.

“Wat een fantastische taal-openbaring!”, riep mijn dochter uit. Dat bedoelde ze tenminste – en dat ben ik vrijwel zeker. Eigenlijk zei ze: “Maf!”

Omdat Esperanto zo eenvoudig en logisch is, worden abstracte grammaticale concepten er concreet. Zelfstandige naamwoorden zijn de woorden die eindigen op “o”. Bijvoeglijke eindigen op “a”. Een van mijn vrienden, de Britse leraar Tim Morley, zegt: “Ik heb kinderen van negen gezien die, als hun wordt gevraagd om het bijvoeglijk naamwoord in een zin aan te duiden, eerst beginnen met de zin in hun hoofd naar het Esperanto te vertalen, omdat je bijvoeglijke naamwoorden veel gemakkelijker vindt in het Esperanto.”

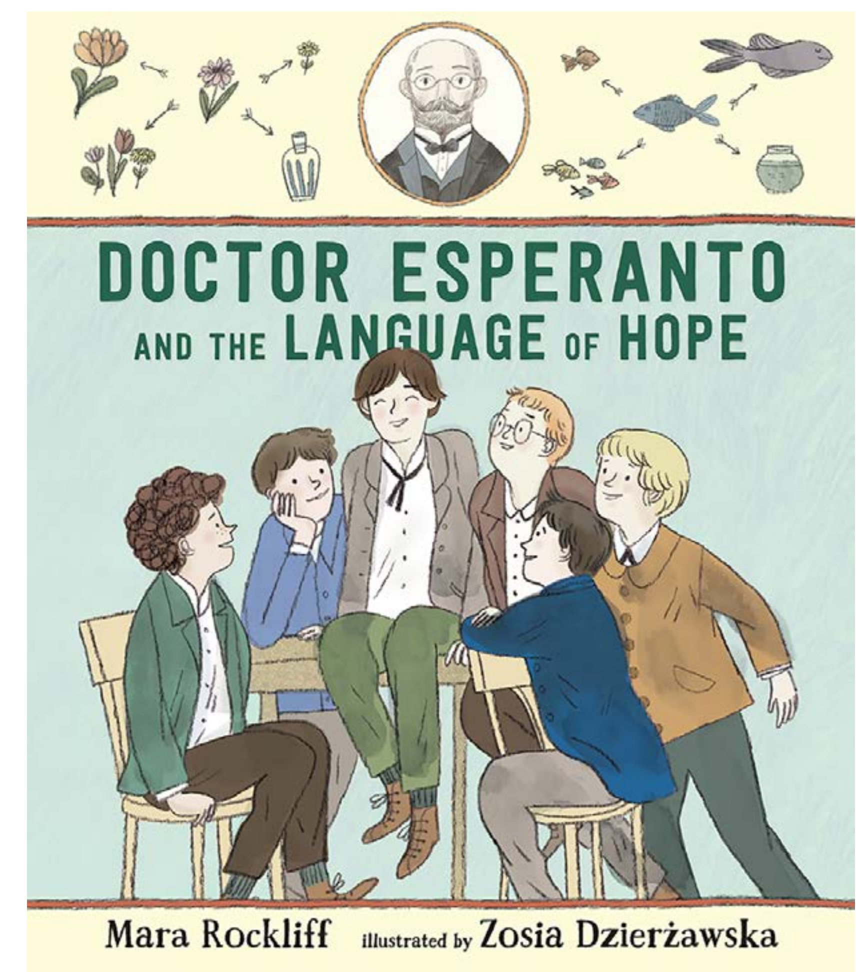
Wat is een “tegengestelde”? In Esperanto is het gemakkelijk. Het voorvoegsel *mal-* maakt van een woord zijn tegengestelde: *amiko/malamiko* [NL vriend/vijand], *rapide/malrapide* [NL snel/traag], *seka/malseka* [NL droog/nat].

Omdat Esperantowoorden voornamelijk afgeleid zijn van Romaanse en Germaanse talen, merkten mijn dochter en ik op dat we onderweg ook woordenschat uit veel andere talen oppikten. Wij ontcijferden een Latijns opschrift in de tv-serie “Doctor Who”, en tijdens een reisje naar Parijs verstonden we onmiddellijk de bordjes *FERMÉ*.

“Kijk!”, zei ik enthousiast. “Net als *fermi* in het Esperanto.”

“Maf,” zei mijn dochter.

Van dan af had ik een nieuw speeltje als ze vroeg wat een woord betekende in het Engels. *Arboreal* [NL boombewonend]? *Arbo* is het Esperantowoord voor boom. *Culpable* [NL schuldig]? Denk aan *kulpo* [NL schuld]. *Pugnacious* [NL vechtlustig]?

Iemand die pugnacious is zou weleens zijn *pugno* [NL vuist] kunnen gebruiken – niet te verwarren met *pugo* [NL kont].

Naarmate ik meer begon te lezen over de geschiedenis van het Esperanto, ontdekte ik dat de schepper, Dr. Zamenhof, zijn eigen taal-openbaringen had meegemaakt.

Zijn eerste experimenten met de taal deed hij niet als dokter, maar als veertienjarige schooljongen. Hij had al enkele talen geleerd, zowel klassieke (Hebreeuws in de synagoge, Latijn en Grieks op school) als moderne (Russisch, Jiddisch, Engels, Duits, Frans). Kijkend naar de dikke woordenboeken propvol woorden, vroeg de jonge Zamenhof zich af of hij geen eenvoudige, gemakkelijke taal kon ontwerpen, die door iedereen aangeleerd kon worden.

In een brief aan een collega-esperantist in 1895 beschreef Zamenhof hoe hij op een dag, als student in Warschau (in die tijd deel van Rusland), bij toeval twee borden zag. Op het ene bord stond *shveytsarskaya* [NL portierswoning], of iets wat met portiers te maken had. Op het andere zag hij *konditorskaya* [NL suikerbakkerij], iets dat met de suikerbakker te maken had. Hij legde uit: “Deze *-skaja* fascineerde me, en leerde me dat suffixen het mogelijk maken om van één woord andere woorden af te leiden, die men niet elk apart moet leren. Deze gedachte nam me volledig in beslag, en plots voelde ik weer grond onder de voeten. Op de schrikwekkend dikke woordenboeken viel weer een straal licht, en de woordenboeken begonnen snel te krimpen voor mijn ogen.”

Maf

Als ik voor kinderen schrijf over geschiedenis, probeer ik hen er bewust van te maken dat het geen (saaie) geschiedenis was toen het gebeurde. Het was nieuw, opwindend, en niemand wist hoe het zou uitdraaien. Of het nu gaat over twee moedige suffragettes aan het begin van een groots avontuur, of Benjamin Franklin die een slimme test uitdoktert om wetenschap van hocus pocus te scheiden, of een jonge vrouw Alice die de eerste filmcamera ziet en bij zichzelf denkt “ik zou dat kunnen gebruiken om er verhalen mee te vertellen”, ik wil dat de lezers de opwinding van het ontdekken ervaren.

Toen ik “Doctor Esperanto and the Language of Hope” schreef, wou ik niet alleen het verhaal vertellen van de knaap die zijn eigen splinternieuwe taal verzon, maar wou ik de lezer ook het eurekamoment laten voelen als je plots doorhebt hoe taal werkt.

Probeer het zelf. Kijk naar bijgaande tekening, geïllustreerd door de wonderbare Zosia Dzierzawska. Wat denk je dat *-et* betekent als je het aan een Esperantowoord plakt? En wat met *-eg*?

Op een andere pagina kunnen lezers zien hoe Zamenhof een gekend woord – *tailleur* in het Frans, *tailor* in het Engels – nam en het omvormde tot *tajloro*. (Zie je het? Alle zelfstandige naamwoorden eindigen op een “o”). En ik toon ook aan hoe hij *kato* koos als een woord dat sprekers van veel verschillende talen zouden verstaan. Zosia tekende een kat, een *gato*, een *chat*, een *Katze*, en verschillende andere, schattige, veeltalige katten.

Waarschuwing: een beetje kennis over taal kan gevaarlijk zijn. Uiteindelijk wil je er meer en meer over weten. Mijn dochter en ik waren ineens niet alleen boeken in het Esperanto aan het lezen, maar ook boeken over de herkomst van Engelse woorden. We keken urenlang naar YouTube-tekenfilms van taalkundigen Arika Okrent en Tom Scott. En op diezelfde reis naar Parijs vertoefden we een hele dag in een klein doe-museum over taal, Mundolingua, met alleen een kleine onderbreking voor een hapje in een café en een zoektocht naar macarons.

Ik hoop dat “Doctor Esperanto and the Language of Hope” lezers enthousiast zal maken om meer over talen – inclusief hun eigen taal – te leren, net zoals Esperanto met ons deed.

“Doctor Esperanto and the Language of Hope” is uitgegeven bij de Britse uitgeverij Candlewick Press

Mara Rockliff is de auteur van veel boeiende geschiedenisboeken voor kinderen, die prestigieuze prijzen gekregen hebben in de Angelsaksische wereld. Als gedreven Esperantospreker sinds 2014 gebruikt ze de taal om in contact te blijven met vrienden overal ter wereld.

(vertaald uit het Engels door Piet Glorieux, met toestemming van auteur en uitgeverij)

SKRABLO EN ESPERANTO: VORTLUDO

Ĵus aperis publika versio de la esperantlingva vortludo “Vortludo” por poŝtelefonoj. Ĝi tre similas al skrablo kaj populariĝis jam dum la testa periodo. “Ni rapide ekhavis 75 testantojn kaj en kelkaj semajnoj korektis amason da eraroj”, dankas la programisto Peter Fleckenstein. La ideon pri la ludo li ekhavis post diskuto kun sia 13-jara filo.

Peter Fleckenstein estas la direktoro de malgranda dana firmao, Krifle, kiu kreas sociajn komputilajn ludojn. Antaŭ unu jaro li ekplanis vortludon kiu estu uzebla kun multaj diversaj vortlistoj. Samtempe li hazarde ekparolis pri Esperanto kun sia 13-jara filo, kiu ekopiniis la aferon interesa. Tiam li eksercîs esperantlingvan poŝtelefonan ludon por multaj ludantoj, kaj ne trovis tian.

– Ni pensis ke por diskonigi Esperanton, kaj por ke homoj en la tuta mondo povu ludi la saman ludon, estus mojose fari ekskluzive esperantlingvan version de la ludo. Do ne nur ludon, kie eblus “elekti” Esperanton.

Peter Fleckenstein kontaktis unue Mia Nordentoft, kiu estas prezidanto de la Dana Esperantista Junulara Organizo.

– Mi unue parolis kun ili pri la ludo iam komence de la jaro, sed jam tiam ili faris multon da laboro. Ili bezonis mian helpon nur pri tradukado kaj varbado. Mi tradukis la plejparton de la aplikaĵo, konsilis al ili pri la Esperanta kulturo kaj la diferencoj inter danlingva kaj Esperanta skrablo. DEJO zorgas pri la varbado kadre de Esperantujo. Krome la kompanio donacas 10% de la profito el reklamoj al Esperantaj organizoj tra DEJO, rakontas Mia Nordentoft. Pri la vortlisto por la ludo laboris Jacob Nordfalk, kiu instruas programadon ĉe DTU, la Teknika Universitato de Danio, kaj pli frue grave kontribuis al la enkonduko de Esperanto en Android-telefonojn. Li rakontas ke li jam en 2012, kiam furoris la ludo Wordfeud, komencis prilabori esperantlingvan skrabloludon:

– Tiutempe mi kreis vortaron, funkciantan prototipon de la servilo kaj Android-apo, sed devis poste forlasi la projekton pro manko de tempo kaj mono por fari publikigeblan version. Pro tio, kiam Peter kaj Martin de Krifle kontaktis min fine de februaro ĉi-jare, mi iom emociiĝis kaj tre ĝojis ke finfine iu fakte realigos kelkajn el la ideoj kiujn mi tiutempe havis. Ili serĉis esperantiston kiu povus zorgi pri la vortaro, kaj mi proponis min mem, ĉar mi jam prilaboris plurajn vortlistojn kaj vortarojn.

Laŭ Jacob Nordfalk ne estas facile decidi, kiaj vortoj estu permesataj kaj kiaj ne:

– Dum skrablo-ludado ĉe kongresoj la regulo ŝajne estas ke se eblas argumenti por la vorto kaj fari sencohavan frazon kun la vorto, tiam ĝi estas permesata. Tiu principo neniam realigeblas per programo. Ĉe la ne plu funkcianta skrablo-retejo de Clayton Smith oni ja povas vidi ke tre permesa vortaro igas la ludantojn uzi vortojn kiel ĴIPIĜOJN, NUDBROĈAĴ, ODAĴARAJ, FERAĴECA kaj MIAŬINDO. Krome, se oni permesas

arbitran kombinoj de sufiksoj kaj radikoj oni reale havas senfinan liston. Post diskuto kun Eckhard Bick, Jacob Nordfalk konkludis, ke necesos uzi kiel bazon jam ekzistantajn kaj uzatajn vortarojn:

– Mi kreis 2 vortlistojn. La unua estas “strikta”, ĝi enhavas nur la 27.000 vortojn de Reta Vortaro, kun neniuj afiksoj krom tiuj rekte menciitaj en ReVo. La alia enhavas 6.670.000 vortojn el la du plej popularaj literumkontroloj, nome Aspell kaj LibreOffice.

–Ambaŭ vortlistoj devis esti forte prilaboritaj, ekzemple por forpreni proprajn nomojn kaj limigi vortfaradon al realismaj niveloj. Interesatoj povas viziti la retejon kie mi tenas la programojn por krei la vortlistojn. Finfine la ludo publikiĝis nur kun la granda vortlisto, sed eble la alia aldoniĝos poste. “Miaŭindo” estas unu el la literkombinoj, kiuj ŝajne ne eniris la grandan liston de permesitaj vortoj, eĉ se tio certe plaĉus al iuj katoŝatantoj. Beta-testado de la ludo komenciĝis en junio, rakontas Peter Fleckenstein:

– Ni rapide ekhavis 75 testantojn kaj en kelkaj semajnoj korektis amason da eraroj. Sen la beta-testantoj tio ne eblus – dankon! Nun la ludo estas libere kaj senpage elŝutebla por Android kaj iOS, kvankam ankoraŭ mankas funkciantaj elŝutligiloj en la retejo de la ludo. Ĉio funkcias glate, eĉ se restas kelkaj eraretoj, ekzemple en iu mesaĝo aperas “punktoj” anstataŭ “poentoj”. Tiu eraro verŝajne baldaŭ estos korektita. Iom pli agace estas, ke post ĉiu ludovico la telefono dum tridek sekundoj montras reklamojn, kiuj rapide ektedas, des pli ke la samaj reklamoj ripetiĝadas. Principe ja eblas flankenmeti la telefonon dum tridek sekundoj, sed multaj modernuloj ja ne scias kiel disiĝi de sia telefono dum tiom da tempo. La reklamoj estas bezonataj por financi la evoluig-kostojn, diras Peter Fleckenstein:

– Ni uzis multe da privataj rimedoj por evoluigi la ludon, do nun ni esperas, ke la reklamoj povas doni iom da enspezo al la firmao. Temas pri kurantaj elspezoj por serviloj kaj prizorgado. Sen granda sponsoro tio bedaŭrinde necesas. Aliflanke ni donacas 10% el la enspezo al Esperanto-asocioj diversloke en la mondo. Ni ja volas subteni la homojn kiuj sutbenas nin, kaj plu ebligi al esperantistoj ludi kaj retbabili tutmonde. Poste estos eblo malŝalti la reklamojn kontraŭ malgranda monata pago. Laŭ li venis pozitivaj reagoj de multaj ludantoj:

– Ili ĝuas la ludadon, spite la restantajn erarojn, kaj ili ŝatas renkonti aliajn homojn el la tuta mondo por ludi kaj babili kun ili. Do nia ideo kolekti esperantistojn per ludo ja funkcias!

Unu el la kontentaj ludantoj estas Jacob Nordfalk:

– Mi mem ludas Vortludon preskaŭ ĉiutage kaj tre ĝuas la ludon. Eĉ se mi scias la detalojn pri la vortlisto, mi ofte malgajnas kaj foje mankas al mi vorto. La poentvaloro estas multe influita de bonŝanĉo – sub ĉiu grupeto de du oble du kaheloj estas kaŝita bonuso sub unu el la kaheloj. Sub verdaj la vortvaloro estas duobligita, sub bluaj la litera valoro estas triobligita.

Fonto: liberafolio.org/2019/08/02/ vortludo-vortludo-ne-permesas-miauindon/

KLUBA VIVO

LA PROGRESO IN DE MEERSEN

Op zaterdag 22 juni laatstleden organiseerde onze club een natuurwandeling in de Gentbrugse Meersen, een stuk natuur heringericht als park- en natuurgebied met hier en daar sport- en kinderplekjes. Zo is het ook aantrekkelijk voor gezinnen. Er kwamen esperantisten uit Antwerpen, Limburg, Brabant, Oost- en West-Vlaanderen. Het mooie en warme weer viel natuurlijk mee. Ingrid had een mooie wandeling voorbereid met merkwaardig interessante uitleg. Wij zijn haar zeer dankbaar hiervoor.

De Gentbrugse Meersen zijn ons Gentse Zwin, dankzij de getijden van de Schelde. Hier komen ook slikken en schorren voor, we wandelden trouwens ook een stuk langs de Schelde. Maar we waren ook verrast door bijvoorbeeld het Geboortebos. Gedurende vele jaren op rij werd op verscheidene plaatsen bos aangelegd. Gentse kinderen, geboren in het jaar dat hun ouders een boom plantten, kregen een naamplaatje in het steeds uitbreidende geboortebos. Per jaar vind je dus zo’n plek met de verzameling naamkaartjes.

Wandelen bij warm weer geeft ook dorst! Bij boer Janssens kregen we onze beloning: uitrusten met een heerlijk frisse drank, samen op het terras. Sommigen sloten deze mooie dag af met een etentje in een restaurant. Kortom, een succesvolle wandeling. We kijken reeds uit naar de volgende!

Martine Rysenaer

MOVADO

FOTOJ KAJ FILMETOJ PRI ESPERANTUJO

- Fotoraporton pri la pasinta Universala Kongreso (UK) en Lahti vi trovos en la retejo de Revuo Esperanto: **revuoesperanto.org/fotoj_uk-lahtio**
- Nelida kaj Dietrich Michael Weidmann publikigis en YouTube diversajn filmetojn pri la 104a UK en Lahtio (Finnlando). **mallonge.net/svisraporto**
- 450 homoj el 37 landoj (rekorde multaj!) partoprenis en la 55aj Baltiaj Esperanto-Tagoj en Panevėžys (Litovio). Ĉeestis 11 belgoj. Gražvydas Jurgelevičius kreis retejon pri fotado kaj Esperanto: **fotisto.lt** Tie vi trovos fotojn pri la pasintaj BET kaj Arkones. Gražvydas kreis ankaŭ plurajn spektindajn filmetojn pri BET. **mallonge.net/filmisto-jutubo**
- 231 homoj el 35 landoj kunvenis en Slovakio dum la Internacia Junulara Kongreso (IJK). Estis semajno de amuziĝo, amikeco, muziko kaj lernado. TEJO publikigis belajn fotojn kaj kelkajn statistikojn en sia retejo. **mallonge.net/IJK2019**
- Charlotte Burton el Usono iris al IJK en Liptovský Hrádok (Slovakio) kaj diskutas la sperton dum la kongreso en sia vlogo. **mallonge.net/ vlogo-charlotte**
- La oficialaj komunaj fotoj de la kongresanoj de la pasinta UK aperas en la retejo **filmeas.com**. Ankaŭ filmeton pri la UK kreis Filmeas. Ĝi donas impreson de la bonega etoso kiu regis tie. **mallonge.net/filmeas-UK2019**
- Ĉi-sube aperas la komuna foto de Somera Esperanto-Studado (SES) kaj Somera Esperanto-Programado (SEP), renkontiĝoj kiuj okazis en julio en Nitra (Slovakio) **ses.ikso.net | sep.ikso.net**

MUZIKMONATO EN LA VERDA STELO

La 24a de majo estis por nia klubo La Verda Stelo la pinta vendredovespero de la jaro. Ella kuiris bongustan manĝon por 26 personoj kaj aldoniĝis poste ankoraŭ kelkaj tiel ke 33-ope ni partoprenis la muzikan vesperon.

Georgo Handzlik el la pola Bielsko-Biała enkondukis kaj kantis konatajn kantojn el sia repertuaro akompanante sin per gitaro. Poste ankaŭ lia filino Dominika venis surscenejen kaj per ŝia bela voĉo kaj violonludado la kanzonoj ricevis tute novan sonon.

La duopo kiu koncertis dum la pasinta UK en Lisbono finis sian turneon tra Francio per lasta prezento en nur unu loko en Belgio. Tial ni kun sukceso anoncis pri la speciala vespero en Antverpeno. Klubanoj el aliaj kluboj volonte venis... kaj kun kontento revenis hejmen. La artistoj ankaŭ tre ĝuis la etoson kaj entuziasmajn reagojn de la publiko.

Ankaŭ pasintjare estis speciala invito al aliaj kluboj por prelego de la direktoro de la Viena Esperanto-muzeo, s-ro Bernhard Tuider, kaj ankaŭ same multe da partoprenintoj venis. Do bonaj aranĝoj indas ripeton.

Majo estis la muzikmonato de La Verda Stelo. Ĝin ekigis la dekan de majo "'hejmmuzikanto"' Pjotr De Mulder, kiu prezentis gitarmuzikon kaj akompanis sian amikon kantisto Akihiro. La klarigoj de Pjotr bele kompletigis la muzikan vesperon.

Alia pintmomento okazis la 31an de majo. Dank' al perado de Christine Tytgat, La Verda Stelo havis la honoron akcepti rusan profesian akordeoniston Gennadyi Vasiljev. Li estas famkonata moskva akordeonludanto, gajnis diversajn premiojn en Rusio kaj ludis de 1985 ĝis 2003 kiel solisto en diversaj rusaj orkestroj. Ekde 2001 li laboras en la Muzeo de Rusaj Akordeonoj Alfred Mirek en Moskvo, kie li prezentas, ludante, la diversajn instrumentojn al la publiko.

Ni ĝuis la virtuozan akordeonludadon de Gennadyi pere de diversaj melodioj. La etoso iĝis pli kaj pli gaja kaj kelkaj homoj en la publiko eĉ komencis danci. La apogeo venis kiam la akordeonisto ludis bone konatajn flandrajn melodiojn kiel "'Op de purperen heide"' kaj aliajn. Kvankvam estis lia unua konatiĝo kun la popolkanzonoj, li faris tion senriproĉe kvazaŭ li jam ĉiam estis ludanta ĝin. La aprezo fare de la publiko evidentiĝis el la gaja kunkantado, la aplaŭdon kaj la "bis"-petado. Ĉi tiu koncerto estis valora konkludo de la muzikmonato.

Eddy Van Den Bosch kaj Piet Glorieux

DEGUĈI-PRIJS 2019 VOOR HEIDI GOES

UEA, de Esperanto-wereldvereniging, riep in het jubileumjaar 1987 de "Onisaburo Deguĉi"-prijs in het leven met een kapitaal geschonken door Oomoto[1]. Deze onderscheiding beloont verdienstelijke mensen die zich lange tijd hebben ingezet voor Esperanto, wereldvrede en menselijk geluk, conform het ideeëngoed van Dr. Zamenhof en de leer van Onisaburo Deguchi[1]. De prijs bestaat uit een diploma en een geldsom van tweeduizend euro. Zonder overdrijven kan men stellen dat dit de belangrijkste prijs is in Esperantoland.

Dit keer viel de eer van deze belangrijke prijs te beurt aan Heidi Goes uit Brugge. Heidi zet daarmee een rijtje illustere voorgangers voort, met onder anderen Claude Piron (1994), William Auld (1995), Marjorie Boulton (2004), Mireille Grosjean (2016) en Katalin Kováts (2018).

Hieronder het UEA-persbericht, vertaald naar het Nederlands, en Heidi's dankwoord.

<u>Persbericht</u>

Bij beslissing van het bestuur van de UEA werd de Deguĉi-prijs 2019 toegekend aan: Heidi Goes.

Heidi werd geboren in België in 1976. Negenentwintig jaar geleden, in 1990, leerde ze Esperanto. Na haar middelbare school trok ze naar Indonesië in het kader van een cultureel uitwisselingsprogramma en verbleef zowat een jaar bij twee Indonesische families. Daar leerde ze Indonesisch en deed ze kennis op over de lokale en de moslimcultuur.

Na haar terugkeer in België besliste ze om Afrikaanse talen en culturen te studeren. Haar licenciaatsthesis, opgesteld in het Nederlands, ging over de geschiedenis van de Esperantobeweging in Afrika. In 2007 werd de Esperantovertaling van haar thesis haar eerste boek, "Afero de espero", uitgegeven door UEA. Dadelijk nadat haar boek op de markt was gekomen, startte Heidi met een onderzoek van de Esperantobeweging in Indonesië, vanwege de combinatie van enerzijds haar band met Indonesië en anderzijds haar eigen drang naar onderzoek.

In 2009 keerde ze terug naar Indonesië, om haar onderzoek ter plaatse verder te zetten. Aangespoord door Jungkee Lee, de toenmalige voorzitter van KAEM[2], evenwel, besteedde ze er meer tijd aan het onderwijzen van Esperanto. In 2010 maakte ze een tweede en in 2012 haar derde onderwijsreis naar Indonesië. Tijdens en na haar tweede reis werden Esperantoclubs opgericht. In 2011 en 2012 namen Indonesische esperantisten deel aan het Wereldcongres. Er werd ook een tijdschrift opgestart. De volgende stap was een Indonesisch Esperantocongres in 2013. Inderdaad, haar onderzoek naar een uitgestorven beweging en haar inzet bij het aanleren van Esperanto hebben geleid tot een heropleving van de hele landelijke beweging.

In maart 2013 trok Heidi ook naar Oost-Timor, waar ze opnieuw lesgaf. Een tweede en derde onderwijsreis daarheen hadden plaats in 2014 en 2016. In 2018 verscheen haar meest recente boek, "Movadaj insuletoj", ook uitgegeven door de UEA. In 2018 gaf ze ook les in Marokko en vanaf maart 2019 begon ze met lesgeven in Angola, vooral aan toekomstige lesgeefsters.

Met deze prijs wil de UEA haar erkentelijkheid uitdrukken voor haar moed, enthousiasme en opoffering net als haar gegrond vertrouwen in het belang van onderwijs en haar bewonderenswaardige onderzoekswerk.

<u>Dankwoord van Heidi</u>

Bedankt, Jérémie.

En bedankt voor uw enthousiaste applaus. Ik ga ervan uit dat u akkoord gaat.

Ik dank vooral Oomoto, de oprichter van de prijs, en het voormalige bestuur van UEA, dat deze aan mij heeft toegekend.

---

1 Oomoto – Onisaburo Deguĉi. Oomoto is een Japanse religieuze orde, gebaseerd op het shintoïsme. Een van de leerstellingen is dat het verwezenlijken van persoonlijke deugd een stap is naar universele harmonie. De aanhangers vereren diverse heilsfiguren, 'kami', die ze beschouwen als aspecten van een uniek goddelijk concept. In de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog kwamen ze in conflict met de Japanse overheid en werd de godsdienst verboden omdat hun geloof in strijd was met het geloof in Amaterasu Ōmikami, de goddelijke voorvader van de keizersdynastie. Onisaburo Deguĉi (1871–1948) was een van de twee spirituele leiders van de beweging.

2 KAEM, Komisiono pri Azia Esperanto-Movado

Ik wil deze gelegenheid aangrijpen om te herinneren aan twee van mijn voorgangers, die eerder deze prijs kregen: Hans Bakker, die de prijs al ontving in 1987, toen de prijs voor de eerste keer werd toegekend, en Helga Farukuoye, die hem in 1998 ontving, tijdens mijn eerste Wereldcongres. Ik kende ze allebei en ze hielpen me allebei toen ik onderzoek deed naar de Esperantobeweging van Afrika.

Daarnaast wil ik mijn directe voorganger, Katalin Kováts, bedanken, die me heeft geleerd hoe ik inleidende lessen kon geven toen ik in 2009 van plan was les te beginnen geven in Indonesië. Ze hielp ook mijn werk te verspreiden via haar eigen blog en maakte een video met een interview met mij over dit onderwerp.

Ik wil mijn oud-studenten aanmoedigen om verder te leren en vooral te blijven oefenen, niet alleen met stadsgenoten, maar ook met buitenlanders. U, die hier bent, zou ik willen aanmoedigen om hen via sociale netwerken te vinden om met hen te communiceren.

Oefening is voor hen erg belangrijk, en ik wil één voorbeeld van vriendschap vermelden dat uit dergelijke communicatie is gegroeid. Mateus, een van mijn Oost-Timorese leerlingen, en Angel uit Spanje: jullie zijn voor mij een voorbeeld van dergelijke vriendschap over continenten en generaties heen. En dit is de beste manier om de oprichting van de beweging daar te ondersteunen zonder dat u er geld voor hoeft uit te geven.

Dit jaar ben ik begonnen met lesgeven in Cabinda (Angola) en in oktober ga ik voor vijf weken terug. Ik blijf lesgeven op een middelbare school en op een school voor leraren. Ik kijk nu al uit naar het enthousiasme van vooral de toekomstige leraressen.

Vanwege het frequente gebrek aan elektriciteit ben ik ook van plan om een milieuvriendelijk klaslokaal te bouwen uit hergebruikte materialen en met zonnepanelen op het dak, waar studenten ook voor of na de lessen kunnen komen om huiswerk te maken, doordat er licht is, of om het internet te gebruiken. Aan het einde van de cursus wil ik diegenen die het tot het einde volgehouden hebben, helpen om een e-mailadres aan te maken zodat ze lid kunnen worden van UEA.

Gelukkig is het voor leerlingen in Afrikaanse en veel Aziatische landen nu veel goedkoper om lid te worden en het lidgeld te betalen, en ik droom ervan dat elke club die het zich kan veroorloven een club zal adopteren in een weinig bemiddeld land, om de kosten te helpen betalen van minstens een paar leden, voor meerdere jaren of misschien zelfs voor het leven. Zo zal UEA meer leden hebben en zullen deze nieuwe leden worden geïnformeerd over de activiteiten van UEA en TEJO en zich meer verbonden voelen.

Ik verzeker u dat deze prijs me nog meer kracht geeft om verder te werken. Bedankt!

KLUBA VIVO

LA ERIKEJO GING WANDELEN...

Wie sympathiseert met een Esperantogroep hoeft niet altijd iemand te zijn die vloeiend de taal spreekt, of bij machte is ze te leren. De neiging bestaat die eisen als vanzelfsprekend en verplichtend te stellen, met het gevolg dat men besloten clubjes krijgt, die de gemeenschap weleens als sektarisch aanvoelt, en die niet altijd sympathie wekken voor het Esperanto. Ik bedoel daarmee enkel: zorg ervoor dat men de sympathisanten van het Esperanto niet afstoot, en dat men ook voor Esperanto werkt in andere dan in Esperantomiddens. Inspirerend voor ons, voor La Erikejo, is zo “onze” Rien uit Sint-Maartensdijk. Hij deed ernstige pogingen om Esperanto te leren, volgde zelfs cursus in de Frankrijklei te Antwerpen, bezocht een tijd vol goede moed de clubavonden te Kalmthout. Rien is wel begaafd op vele terreinen, maar Esperanto bleek er niet in te passen... Doch we hebben Rien niet losgelaten, en hij ons niet. En we bleven mekaar ontmoeten bij onze jaarlijkse groene wandelingen. Rien organiseert die nu al enkele jaren voor ons en toonde ons al heel wat mooie plekjes net over de grens. Eigenlijk wordt het elk jaar mooier, heb ik de indruk. Deze keer was Riens keuze het minder algemeen bekende landgoed “De Hertgang” in Halsteren (Bergen-op-Zoom), gelegen op de “Brabantse Wal”.

Dat het een allerbeste keuze was bleek al bij het kennismaken met het smaakvol ingerichte bezoekerscentrum, waar we ontvangen werden door de eigenaar-beheerder en zijn echtgenote, mevrouw en de heer Hans Remijnse. Ontvangst met koffie en lekker gebak, op z’n Nederlands overvloedig gekruid met kaneel. Nederland is ons zo vertrouwd en dierbaar maar altijd een beetje anders dan Vlaanderen. Ja, het deed dromen van de Oost-Indiëvaarders, die specerijen en rijkdom meebrachten uit de “Gordel van Smaragd”, naar Multatuli’s woord.

Maar de ontvangst was meer dan een gezellig onderonsje. De heer Remijnse stak spoedig van wal met een, door projecties geïllustreerd, overzicht van de historiek van de streek en van het landgoed. We leerden meteen dat de Brabantse Wal ontstaan is uit de zanden, aangewaaid tijdens de ijstijden vanuit de droogliggende Noordzee, later zijlings bijgeslepen door de Schelde, de stroom die zich nog maar pas, duizend jaar geleden dan, verlegd heeft van de Ooster- naar de Westerschelde. En zo is Bergen-op-Zoom een kleine stad gebleven, maar is Antwerpen een wereldhaven geworden. Het landgoed grenst onmiddellijk aan de zeepolders, maar ligt op eenzelfde soort zand als onze Kempen. Deze grond was ongeschikt voor landbouw en daarom werd er bos op aangelegd, pijnboombos voor mijnhout. Waar hebben we dit verhaal nog gehoord? En, omdat deze grond niet duur was, werd ze gekocht door rijke Antwerpse reders, voor hun genoegen, als “hoven van plaisance”.

Niet weg te denken in de streek is het rampjaar 1953, waarbij alleen al in de aangrenzende polder zeventig mensen verdronken. Ook voor het landgoed heeft dit sporen achtergelaten, want er zijn toen afgravingen gebeurd omdat men zand nodig had voor het herstel van de dijken. Men merkt de aanwezigheid van een steile helling, een zeldzaamheid in het vlakke Nederland.

Toen de heer Remijnse het landgoed aankocht enkele tientallen jaren geleden, was er reeds een behoorlijke verscheidenheid aan boomsoorten aanwezig. Daarvan getuigt bijvoorbeeld de prachtige mammoetboom uit Californië, nu zestig jaar oud en dertig meter lang, hoog opgesnoeid, maar nog slechts een knaapje vergeleken met de duizendjarige reuzenbomen in hun land van herkomst. Maar het bos was verwaarloosd door de vorige eigenaar. Met noeste vlijt werd het landgoed beetje bij beetje aangerijkt en ingericht tot wat het nu is: een arboretum in een hof van Eden, een paradijs van schoonheid. De heer en mevrouw Remijnse konden nog een mooi aangrenzend stuk van de polder bijkopen, zodat er een grote biologische en landschapsdiversiteit aanwezig is op het landgoed. Niet te verwonderen dat het landgoed inmiddels werd erkend door de Nederlandse overheid als “Stichting”, wat dan weer subsidies oplevert, en mogelijkheden voor het vrijwilligerswerk. We zagen in de werkruimte van het ontvangstpaviljoen hoeveel werktuigen te pas komen bij het onderhoud van het landgoed. Werkelijk een hele klus om dat allemaal te organiseren en te laten functioneren. Wat een liefde, wat een zorg, wat een kennis, wat een vlijt!

Opvallend kenmerk van het landgoed is niet enkel de grote rijkdom aan sierstruiken en uitheemse boomsoorten uit alle streken van de wereld met gematigd klimaat. Er is ook veel aandacht gegaan naar het aanleggen en onderhouden van een grote verscheidenheid aan bodembedekkers. Want men moet zich niet

verbeelden dat deze alle arbeid overbodig maken. Ook deze tapijten van schoonheid vergen een nazicht om de drie weken, waarbij gewied moet worden. Maar hoe verscheiden aan bloemenpracht is dit geheel, en de insectenfauna stoort zich niet aan het al dan niet exoot zijn van de plantensoorten, noch de bezoeker, die ervaart dat natuur en cultuur een harmonisch geheel vormen in dit aards paradijs. Wie zich echt wil verdiepen in de namen en kenmerken van dit grote aantal soorten, zal zich natuurlijk niet mogen beperken tot een eenmalig en relatief kort bezoek. De heer Remijnse gaf alvast al heel wat toelichting bij de vele plantensoorten. Zo hoorden we hoe sommige zaden slechts kiemen nadat er eerst vorst over gegaan is, andere moeten eerst gloeiend heet geweest zijn tijdens een bosbrand. We zagen een prachtige rododendroncollectie, op zandgrond natuurlijk, en even later wandelden we al door het aangrenzende polderland met runderen, vergezichten en een kerktoren in de verte. We eindigden in het parkgedeelte rond de woning, met reuzengazon, vijver, sierlijk beeldhouwwerk, neerhofdieren, ook al een parel op zich. De pauw zette er wijd, wijd, zijn staart open voor ons, trots als... een pauw.

Veel te rap was de tijd van afscheid gekomen. Beheerders en “onze” Rien kregen een welverdiend dankwoord van Mireille. Ook werd de aanwezige kersverse oma Gerd met een cadeautje bedacht voor de nieuwe telg, uit de vijfde generatie van een geslacht dat al zolang met Esperanto vergroeid is.

Maar we gingen nog niet naar huis, nog lange niet. Want van wandelen krijg je dorst, en sommigen zelfs grote honger. Want men kwam niet enkel van Heide, maar ook van verre, en dit op onchristelijke uren. Maar in Halsteren weet men daarvoor een oplossing. We merkten dat de hongerlijders zich in grote en lekkere porties mochten verheugen. De dienstvaardige uitbater bood zelfs bestek aan voor wie geen eten besteld had. Een aardig (Noord-Nederlandse betekenis) gebruik, we wisten meteen dat we de grens overgestoken waren. Wij Vlamingen hebben duidelijk minder gemeenschapszin. We zullen maar denken dat we keuriger zijn, hygiënischer en minder zuinig. We hebben het vriendelijk aanbod dus beleefd, maar beslist, afgewezen. Men zal moeten toegeven dat La Erikejo echt in het buitenland is geweest, toch mooi als clubactiviteit?

Cyreen Knockaert

MOVADO

SVEDA MINISTRO SALUTAS LA KONGRESON

Surpriza evento de la ferma ceremonio en la ĵus finiĝinta Universala Kongreso estis la videa salutparolo de Amanda Lind, sveda ministro pri kulturo kaj demokratio, en flua Esperanto!

Jen la teksto de ŝia alparolo:

Saluton estimataj kongresanoj! Mi estas Amanda Lind, sveda ministro pri kulturo, sporto, demokratio kaj naciaj minoritatoj. Kiel ano de Miljöpartiet, la sveda verda partio kaj de la tutmonda verda movado, la vivanta naturo kaj floranta kulturo (= la temo de ĉi tiu Universala Kongreso) estas valoroj tre proksimaj al mia koro.

Elkoran bondeziron mi sendas al la Universala Kongreso. Renkontiĝoj kaj babilado inter homoj estas fundamento por vigla demokrata evoluo. Dankon al vi ĉiuj en la Esperanta movado pro viaj kontribuoj por instigi komunikadon trans lingvaj kaj naciaj limoj! Ni estu unu homaro sur ĉi unu terglobo. Amike, Amanda.

La filmeto: **mallonge.net/salutasministro**

Warme boodschap van de Zweedse cultuurminister Amanda Lind aan de esperantisten op het voorbije wereldcongres in Lahti (Finland). Overigens, in perfect Esperanto (ter info - niet zo moeilijk).

Ziehier haar toespraak:

Hallo, beste congresgangers! Ik ben Amanda Lind, Zweeds minister van Cultuur, Democratie, Sport en Nationale Minderheden. Als lid van de Miljöpartiet (de Zweedse groenen) en de globale groene beweging, liggen zowel levende natuur als bloeiende cultuur (= het thema van dit Wereldcongres) mij nauw aan het hart.

Ik stuur mijn hartelijke wensen naar dit Wereldcongres. Ontmoetingen en gesprekken tussen mensen zijn het fundament van een levendige democratische dynamiek. Dank aan jullie allen voor jullie bijdragen aan communicatie over taal- en landsgrenzen heen. Laten we één mensheid zijn op deze ene wereldbol! In vriendschap, Amanda.

Het filmpje: **mallonge.net/salutasministro**

MOVADO – MALLONGE

Vietnam Ter gelegenheid van het negende Azië-Oceanië-Esperantocongres in Da Nang (Vietnam, 25-28 april) werd een bloemlezing van Vietnamese literatuur, vertaald naar het Esperanto, voorgesteld. “Vjetnama antologio” (14,5 x 20,5 cm, 386 blz., prijs: 350.000 VND (15 EUR, geredigeerd door Nguyen Thi Phuong Mai en Luon Ngoc Bao).

China In basisschool Baiyangshujie in de stad Taiyuan (provincie Shanxi) vond op 24 mei laatstleden een seminarie plaats over Esperantotaalonderwijs. Esperantolesgevers uit zes basis- en middelbare scholen van de provincies Jiangsu, Shanxi en Hunan namen eraan deel. Het seminarie omvatte een presentatie van hoe men in de diverse scholen te werk gaat, uitwisseling van ervaringen en een bezoek aan de school. Het evenement beoogt het intensiveren van de uitwisseling van kennis over Esperantotaalonderwijs in verschillende scholen van Noord- en Zuid-China, de schoolcultuur verrijken, de waarde van Esperanto voor het vreemdetalenonderwijs onderzoeken en het internationaal bewustzijn van de leerlingen aanscherpen.

Spanje De Nationale Universiteit voor afstandsonderwijs (UNED), zeg maar de Open Universiteit van Spanje, gaf haar officiële goedkeuring voor het toevoegen van Esperanto aan de lijst van talen die worden onderwezen in haar talenonderwijscentrum CUID. Met meer dan 205.000 studenten heeft UNED de grootste studentenpopulatie van Spanje en is het een van de grootste universiteiten in Europa.

Pollando Se vi havas verkistan talenton, jen io por vi. ILEI, la organizaĵo de Esperanto-instruistoj, organizas

literaturan konkurson

sub la honora protektado de la urbestro de Bjalistoko. Konkursantoj devas verki originalan tekston sub la temo *Mi estas civitano de la mondo* kun maksimuma longeco de tri A4-paĝoj en Esperanto… aŭ en la pola. Limdato: 30-a de septembro. Pli da detaloj en **mallonge.net/konkurso2019**

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan .

ANTWERPEN – La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw
esperanto.be/antwerpen
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen, telkens op vrijdagavond om 20.00 uur.
Vrijdag 6 september Verslagen van de congressen o.a. over het Wereld-Esperantocongres in Lahti (Finland).
Vrijdag 13 september Paul Peeraerts spreekt over: "Vrije meningsuiting tegenover censuur".
Vrijdag 20 september Conversatie-avond. Omwille van het 'Beneluksa Kongreso' is er geen voordracht gepland maar iedereen is welkom voor een gezellige babbel.
Vrijdag 27 september Christine Brücker en Lars Sözüer (DE) vertellen over "Fietsen van Berlijn tot Spanje".
Vrijdag 4 oktober Françoise Pellegrin spreekt over "Vaccineer u! Mythe of realiteit"
Vrijdag 11 oktober Bernard Regis Larue "Een week in het Baskenland", zijn reisverslag, gebruik van Pasporta Servo en ontmoetingen met Esperantisten. Hij organiseert een wijndegustatie. Dus vragen we een schenking van 2 à 3 EUR/pp van de deelnemers.
Zondag 13 oktober "Veteranen Ontmoeting" De deuren gaan open om 11.00 uur, gevolgd door aperitief. Om 13.00 uur zal Hilde Van Driessche een gastronomische delicatesse voorschotelen: paling in 't groen voor 25 EUR per persoon. Na de maaltijd toont Paul Peeraerts treffende beelden uit de geschiedenis van de landelijke beweging. Inschrijven noodzakelijk via ivo.durwael@telenet.be of 0494 06 82 71.
Vrijdag 18 oktober Martin Ptasinski (DE) "Kotava"
Vanuit het standpunt van de interlinguïstiek vertelt Martin over de taal Kotava, een apriori niet-Europese (cultuurneutrale) plantaal die dezelfde doelstellingen heeft als Esperanto, maar met een heel neutrale structuur.
Vrijdag 25 oktober Lode Van de Velde "Ecologische levensstijl".
In geval er wijzigingen zouden zijn in het programma, gelieve na te kijken op de website esperanto-antwerpen.weebly.com/aktuale.html Elke week wordt een nieuwsbrief rondgestuurd met vermelding van het programma en meer nieuws. Je kan ons ook volgen op Facebook en geef je goedkeuring voor onze pagina 'La Verda Stelo Antwerpen'. Wens je deze berichten ook te ontvangen, zend je aanvraag naar esperanto-antwerpen@esperanto.be.

BRUGGE- Paco kaj Justeco esperanto.be/brugge
Info bij Heidi Goes. heidi.goes@gmail.com 050 67 51 78

BRUSSEL - Esperantista Brusela Grupo vzw
esperantobruselo.org
Bijeenkomsten in Cultuurcentrum De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis), lokaal Casablanca 2. De groep organiseert ook cursussen voor beginners en gevorderden. Info over cursussen en bijeenkomsten bij Françoise Pellegrin. fransuaz@esperantobruselo.org, tel. 02 358 27 28
Elke 2de maandag van de maand van 19.00 uur tot 22.00 uur: gezellige eet- en babbelgelegenheid met "La Babilemaj Spagetoj". Info bij Nicolas de Buyl, nikolao@esperantobruselo.org
Woensdag 11 september Gespreksavond (starten van het nieuwe seizoen).
Woensdag 18 september John Murray (IE) zal een discussie leiden over Noord- Ierland, langdurig landje?
Woensdag 25 september Gespreksavond.
Woensdag 2 oktober Voordracht nog te bepalen.
Woensdag 9 oktober Gespreksavond.
Woensdag 16 oktober Voordracht nog te bepalen.
Woensdag 23 oktober Gespreksavond.
Woensdag 30 oktober Voordracht nog te bepalen.
Controleer de evolutie van onze kalender op onze website.
Kunvenoj en Kulturcentro De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint Gillis), salono Casablanca 2, ĉiun duan merkredon de 18:30 ĝis 20:30. La grupo organizas kursojn por komencantoj kaj progresantoj. Informoj pri kursoj kaj kunvenoj ĉe Françoise Pellegrin, fransuaz@esperantobruselo.org, tel. 02 358 27 28. Ĉiu dua lundo de 19:00 ĝis 22.00.: Manĝ- kaj babilebleco kun la "Babilemaj Spagetoj". Informoj ĉe Nicolas de Buyl, nikolao@esperantobruselo.org
Merkredon la 11an de septembro Paroliga vespero (komenco de la nova sezono).
Merkredon la 18an de septembro John Murray (IE) gvidos diskuton pri Norda-Irlando, longdaŭra landeto?
Merkredon la 25an de septembro Paroliga vespero.
Merkredon la 2an de oktobro Prelego difinenda.
Merkredon la 9an de oktobro Paroliga vespero.
Merkredon la 16an de oktobro Prelego difinenda.
Merkredon la 23an de oktobro Paroliga vespero.
Merkredon la 30an de oktobro Prelego difinenda.
Bonvolu kontroli la evoluon de nia kalendaro sur nia retejo.

GENT- La Progreso esperanto.be/gent
Clubvergadering in ons lokaal La Progreso, Peter Benoitlaan, 117 9050 Gentbrugge: Iedere vierde vrijdag van de maand om 20.00 uur.
Zaterdag 14 september Deelname aan de Gentse Cultuurmarkt van 11.00 uur tot 17.30 uur
Vrijdag 27 september Voordracht- en gespreksavond: leden vertellen over Esperantobijeenkomsten, congressen en andere ervaringen tijdens de zomervakantie.
Vrijdag 25 oktober Valère Doumont spreekt over 8 jaar Esperanto-werking en ervaringen gespekt met anekdotes.

KALMTHOUT- La Erikejo
laerikejo.wordpress.com
Onze bijeenkomsten, elke derde donderdag van de maand, vangen aan om 19.30 uur, duren 2 uur, en vinden plaats te Heide, enerzijds in "Het Centrum" (aan de kerk) voor september, en in het nabijgelegen stationsrestaurant voor oktober.
Donderdag19 september Er wordt info verstrekt over Esperanto aan belangstellenden. Tevens is er een gratis en geheel vrijblijvende proefles over deze taal, met eveneens gratis drankje. De aanwezige leden spreken elk 10 minuten over een vrij te kiezen onderwerp.
Donderdag17 oktober We oefenen onze Esperanto-spreekvaardigheid bij een lekker avondmaal in het stationsrestaurant van Heide. Misschien zijn er andere gasten aanwezig met interesse voor onze taal?! Zo tonen we aan anderen dat Esperanto nog altijd beoefend wordt, en praktisch bruikbaar is...

KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
esperanto-kortrijk.info
Bijeenkomsten in het Groeningenheem, Passionistenlaan 1 te Kortrijk, elke vierde dinsdag van de maand van19.30 uur tot 21.30 uur. Indien de vierde dinsdag een feestdag is, dan op de derde dinsdag.
Dinsdag 24 september Informatieavond voor kandidaat-cursisten en iedereen die meer wil weten over Esperanto.
Dinsdag 22 oktober Piet Glorieux vertelt en toont foto's over zijn reis naar Finland en Sint-Petersburg. Contact via e-mail piet.glorieux@gmail.com en esperantokortrijk@hotmail
Bezoek het Fonds Van Biervliet
Iedereen is de eerste en derde donderdag van de maand welkom vanaf 10.30 uur in de stadsbibliotheek van Kortrijk, Leiestraat 30 (aanmelden in de discotheek, kelderverdieping). Gelieve indien mogelijk het bezoek vooraf te melden aan fonds.vanbiervliet@gmail.com. Roland Rotsaert. roland.rotsaert@gmail.com 0494 54 32 86
sites.google.com/site/esperantokortrijk

LEUVEN-Vespero 3000
esperanto3000.be
Bijeenkomsten in het Cultureel Centrum Romaanse Poort, Brusselsestraat 63, 3000 Leuven, tweede woensdag van de maand om 18.45 uur. De lezingen beginnen om 19.00 uur. (opgelet: dit is een uur vroeger dan vorig jaar).
Woensdag 11 september Yves Nevelsteen brengt verslag uit over Somera Esperanto-Programado in Nitra.
Woensdag 9 oktober Les-en voordrachtavond.
Noteer alvast: ***Zondag 22 maart 2020*** HungaroMania in samenwerking met Esperanto 3000. Dag waarop Hongarije, de Hongaarse taal en de internationale vriendschap centraal staan. **hungaromania.eu**

OOSTENDE -La Konko
lakonko.be
In Ontmoetingscentrum De Boeie, Kerkstraat 35.
Elke maandag vanaf september 14.00 uur tot 15.45 uur Gespreksnamiddag voor gevorderden met Germain Pirlot. gepir.apro@telenet.be ***Elke maandag vanaf vanaf 7 oktober 16.00 uur tot 17.00 uur***. Esperantocursus voor beginners met Anne Brabant. anne.brabant@telenet.be
Maandag 30 september om 17.00 uur. Voordracht door Heidi Goes over haar boek "Geschiedenis van het Esperanto in Indonesië en Angola".
Maandag 9 september en 7 oktober om 17uur. Bestuursvergaderingen. Meer info Flory Witdoeckt, flory2@witdoeckt.be, 059 70 29 14

PEER- Limburga Esperanto Asocio
esperanto.be/limburg
De Limburgse Esperanto Vereniging (LEV) organiseert activiteiten in het Cultuurcentrum 't Poorthuis, Zuidervest 2A Peer. Info: henri.schutters@skynet.be
Elke donderdag van 9.30 uur tot 11.30 uur: In BICC Cultuurcentrum 't Poorthuis: Esperanto-cursus voor iedereen; onder begeleiding van Henri Schutters.

TURNHOUT
Wekelijks samenkomst op donderdag voormiddag tijdens het schooljaar. Activiteiten: praten, lezen met gebruik van *Horizontaal* en *Monato*. Contact: Maria Dom, de.groot-dom@telenet.be

VERDAJ SKOLTOJ
verdajskoltoj.net
De Verdaj Skoltoj (Groene Scouts) bieden scouting zonder grenzen in het Esperanto aan. Deelnemers vanaf 12 jaar, ze komen uit Brussel, Vlaanderen, Wallonië, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, Duitsland en soms zelfs van verder! We komen 6 tot 7 weekends per jaar samen en organiseren een kamp van één week in de zomer. Iedereen is welkom, het eerste weekend is gratis! Voorkennis van het Esperanto is niet noodzakelijk.

BENELUKSA KONGRESO 2019

CHARLEROI 19-22 SEPTEMBRO 2019
WWW.BENELUKSO.EU
KONTAKTU NIN PRI LASTMOMENTA ALIĜO JE YVES@IKSO.NET

Horizon-TAAL
Tweemaandelijks tijdschrift / ISSN - 0772 - 540
Vlaamse Esperantobond vzw
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen
Afgiftekantoor 260 Antwerpen X - Erkenningsnummer P004200

bpost
BB-PP
BELGIË(N)-BELGIQUE

14/12 en **Antverpeno**: Tutbelga Zamenhoffesto. Jam rezervu tiun daton! La Verda Stelo el Antverpeno kore bonvenigas vin por kune babili, manĝi, trinki, trarigardi la FEL-libroservon kaj ĝui kulturan programon. Ĝi okazos en kaj ĉe la sidejo de FEL kaj LVS en Lange Beeldekensstraat 169, ekde la 10a horo matene ĝis la...? Ni ankoraŭ ne scias. Pliaj informoj kaj aliĝilo sekvos baldaŭ, atentu je Horizontaal kaj la aliaj retaj kanaloj. Vi ankaŭ povas (senpage) aboni nian retan novaĵleteron: esperanto-antwerpen@esperanto.be.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel. 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be, esperanto.be

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars): Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, BE-8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.com

Verdaj Skoltoj
p/a Valère Doumont, Rue des Champs, 3 5060 Sambreville, tel.:071 165 395 kaj 0485 517 552; info@verdajskoltoj.net - verdajskoltoj.net

Association pour l'Espéranto,
p/a Jean-Pol Sparenberg, Ruelle de Thuin 20, BE-6540 Lobbes,
tel.: 0475 27 23 19, jpsparenberg@gmail.com

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG) sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek tel.: 0498 04 00 95;
sekretario@esperantobruselo.org - esperantobruselo.org/nl
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sint-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Ineke Emmelkamp,
Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel.: +31 50 5718842
sekretario@esperanto-nederland.nl
esperanto-nederland.nl/groepen

Hoofdkantoor van de Esperanto Wereldvereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam,
tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org - uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Ivo Vercammen
Secretaris:	Ben Indestege
Penningmeester:	Kevin de Laet
Bestuursleden:	Eddy Van den Bosch, Nicky Janssen en Johan Van Eenoo

Contactadressen in Vlaanderen

esperanto.be/groepen

ANTWERPEN
Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: Ella Strug (voorzitter)

BRUGGE
Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, BE-8310 Brugge,
tel.: 050 67 51 78, heidi.goes@gmail.com

GENT
La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, BE-9050 Gentbrugge,
tel.: 09 230 16 77, gent@esperanto.be

KALMTHOUT
La Erikejo, Mireille Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen,
tel.: 03 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK
La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201,
BE-8610 Kortemark, tel.: 051 / 62 39 28, piet.glorieux@gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, BE-8500 Kortrijk,
tel.: 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN
Esperanto 3000, Ivo Schenkel, Karekietenlaan 14, BE-3010 Kessel-Lo
tel.: 016 89 04 80 kaj 0486 39 28 02 ivo.schenkel@telenet.be

LIMBURG
Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer,
tel.: 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be

OOSTENDE
La Konko, Anne Brabant, anne.brabant@telenet.be
Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, BE-8400 Oostende,
tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.be

ROESELARE / TIELT zie **KORTRIJK**

TIENEN
Esperanto Numismatiek Vereniging (ENA)
Info: Bert Boon,, Merelhof 8, BE-3300 Tienen,
tel.: 0472 73 48 30 bert.boon@skynet.be

TURNHOUT
Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, BE-2300 Turnhout,
tel.: 014 41 72 92, de.groot-dom@telenet.be

esperanto.be/horizontaal